

Utbildningsinspektion i Prästängsskolan Grundskola årskurs 7–9, obligatorisk särskola årskurs 7–10

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	4
Bedömning av genomförandet.....	6
Bedömning av förutsättningarna	12

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Prästängsskolan den 11 till 13 oktober 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Eksjö kommun och Prästängsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Prästängsskolan intervjuades skolledning, lärare, resurspersoner, kuratorer, sjuksköterska, studie- och yrkesvalslärare, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i de flesta av skolans klasser och i

alla årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Prästängsskolan	Antal elever
Grundskola	563
Obligatorisk särskola	6

Prästängsskolan ligger i centrala Eksjö. I Eksjö är de största arbetsplatserna inom sjukvården och försvaret och enligt skolledningen kommer de flesta av eleverna från hem med studietradition. 53 procent av skolans elever är pojkar och 8 procent av skolans elever har utländsk bakgrund.

Elevunderlaget kommer de närmaste åren att minska. Av den anledningen fattade kommunen ett beslut våren 2005 att samla samtliga Eksjö elever i årskurserna 7–9 vid Prästängsskolan, samt att placera ut de elever i förskoleklassen och årskurserna 1–6 som tidigare hörde till skolan på övriga F–6 skolor i kommunen. Till skolan kom i stället elever från Grevhagsskolans årskurser 7–9. Under läsåret 2005/2006 samt inför innevarande läsår har skolan omorganiserats avseende antalet arbetslag samt avseende rektorernas ansvarsområden flertalet gånger. Förändringarna har genomförts på grund av att tidigare rektorer fått andra arbetsuppgifter. Från och med höstterminen 2006 är elever och personal organiserade i tre arbetslag med årskurser från 7–9. I ett av arbetslaget ingår särskolans åldersblandade klass.

Minskningen i elevantal har vid innevarande läsår inte varit stor, varför lokalerna inte riktigt räcker till på skolan. För att klara lokalbehovet är undervisningen i matematik förlagd till den närliggande Linnéskolan. Vid Linnéskolan är även undervisning i musik, slöjd samt hem- och konsumentkunskap förlagd, eftersom specialsalar till dessa ämnen inte finns att tillgå på Prästängsskolan.

För elever som nyligen anlänt till Sverige organiseras undervisning i en så kallad flyktingklass i samarbete med gymnasieskolan. Gruppen är placerad på Eksjö gymnasieskola eftersom det inte finns plats för dem i Prästängsskolan.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Prästängsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Vid Prästängsskolan har inspektörerna under besöket sett många exempel på god pedagogisk verksamhet. Flertalet elever når också god målfyllelse mätt i nationella ämnesprov och betyg. Trots god trivsel för en övervägande majoritet av eleverna på skolan kan det dock inte sägas råda en bra arbetsmiljö i alla avseenden för eleverna. Det förekommer kränkningar på skolan, både av allvarlig och mindre allvarlig karaktär. Eleverna har inte tillräckligt inflytande över undervisningen och en del elever brister i sitt ansvarstagande för skolmiljön, vilket får konsekvenser för skolan som helhet. Skolan har väl utvecklade

strukturer för elevernas inflytande över det inre arbetet. Det är angeläget att skolan också använder dessa strukturer för att ge eleverna möjlighet att medverka i upprättandet av planer och ordningsregler. Enligt personalen och rektorerna har arbetet i skolan präglats av den snabba sammanslagningen av skolorna. Det finns stora behov för skolan att hitta gemensamma förhållningssätt i sitt arbete och dokumentera hur de arbetar i de olika planer som författningarna kräver skall finnas.

Inspektörerna bedömer att Prästängsskolan har tillgång till personella och materiella resurser för att kunna bedriva en tidsenlig utbildning. En begränsning i tillgången till lokaler medför dock svårigheter att bedriva det varierade pedagogiska arbete som läroplanen föreskriver. Vidare bidrar trånga och nedslitna korridorer inte positivt till klimatet mellan eleverna.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Det saknas en aktuell arbetsplan för skolan (2 kap. 23 § grundskoleförordningen, 2 kap. 12 § särskoleförordningen).
- Samtliga elever och föräldrar erbjudas inte möjlighet att delta vid upprättande av åtgärdsprogram (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Framåtsyftande individuella utvecklingsplaner finns inte upprättade för samtliga elever (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- För eleverna som placerats i den så kallade Resursskolan har inte beslut om anpassad studiegång fattats (5 kap. 10 § grundskoleförordningen).
- Svenska som andraspråk ges inte som ett eget ämne till elever som har behov av det (2 kap. 15, 16 §§ grundskoleförordningen).
- Elevens val erbjuds inte för samtliga av skolans elever och vissa val motsvarar inte författningarnas krav (2 kap. 7 § särskoleförordningen, 2 kap. 19 § grundskoleförordningen).
- Undervisningen i grundsärskolan följer inte kursplanerna för grundsärskolan (2 kap. 2 § särskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör följa elevernas utveckling avseende läroplanens övergripande kunskapsmål och analysera skillnaderna mellan flickors och pojkars resultat.
- Skolan bör förbättra elevernas arbetsmiljö så att det blir mer målinriktat, samt analysera orsaken till vissa elevers bristande ansvarstagande för skolmiljön.
- Skolan bör fortsätta sitt utvecklingsarbete med att öka elevernas inflytande över skolans inre arbete samt över undervisningens innehåll och arbetsformer.
- Skolan bör aktivt föra diskussioner kring kunskapsbegrepp i enlighet med läroplanens och kursplanernas styrning och säkerställa att betyg sätts i enlighet med kursplanernas mål.
- Rektorerna bör tydligare ta ett ansvar för att utbildningen utvecklas bland annat avseende information inför utvecklingssamtal, hur information överlämnas mellan lärare, hur stöd skall ges och hur åtgärdsprogrammen skall utformas.

- Skolan bör förbättra sin kvalitetsredovisning avseende analys och bedömning av måluppfyllelse samt ha tydligare åtgärder för utveckling.
- Skolan bör se över sitt sätt att organisera undervisningen så att det säkerställs att elever i grundskolan och grundsärskolan får sin garanterade undervisningstid och så att rektorerna fattar beslut om hur utrymmet för skolans val skall användas.
- Skolan bör förbättra informationen till elever och föräldrar i grundsärskolan.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper

För läroplanens övergripande mål som gäller till exempel elevernas lust att lära och tillit till sin förmåga finns ingen samlad bild av måluppfyllelsen på skolan. Vid intervjuer framkommer att elevernas kunskaper om skolans mål är bristfälliga, framför allt gällande läroplanens mål. Inspektörerna bedömer att skolan bör följa elevernas utveckling avseende läroplanens övergripande kunskapsmål.

Då Grevhagsskolans personal och elever i de senare årskurserna har uppgått i Prästängsskolan läsåret 2005/2006, presenteras även Grevhagsskolans resultat för år 2005.

Tabell 1. Andel elever som uppnått målen i de nationella ämnesproven.

Årskurs 9	Prästängsskolan 2005	Grevhagsskolan 2005	Prästängsskolan 2006	Riket 2005
Svenska, läsförståelse	89,0 %	81,0 %	94,0 %	87,5 %
Svenska, muntlig förmåga	97,0 %	98,0 %	96,5 %	97,2 %
Svenska, skriftlig förmåga	93,0 %	88,0 %	90,5 %	91,3 %
Matematik	100,0 %	100,0 %	86,6 %	87,7 %
Engelska, muntlig förmåga	99,0 %	98,0 %	91,5 %	96,0 %
Engelska, receptiv förmåga	99,0 %	85,0 %	89,6 %	92,5 %
Engelska, skriftlig förmåga	99,0 %	95,0 %	96,0 %	94,6 %

Innan sammanslagningen hade Grevhagsskolan något högre genomsnittligt meritvärde, med 215,6 poäng, än Prästängsskolan, med 210,1 poäng. Båda skolorna låg dock något högre än genomsnittet för riket som det året var 206,3 poäng. Från år 2000 och framåt är det endast någon enstaka elev på någon av skolorna som saknat betyg i samtliga ämnen. Däremot är det varje år omkring 20 procent av eleverna vid båda skolorna som inte når målen i ett eller flera av skolans ämnen. Av Skolverkets statistik framgår att det genomsnittliga meritvärdet för flickor varje år ligger minst 20 poäng högre än för pojkar. Skillnaden är ännu större mellan flickor och pojkar med utländsk bakgrund. Det är framför allt i hem- och konsumentkunskap och i svenska som flickorna får större andel av de högsta betygen. I de naturorienterade ämnena är det större andel pojkar

som inte får betyg alls. Inspektörerna bedömer att skolan bör analysera sitt förhållningssätt gentemot flickor och pojkar, inte minst med tanke på de skillnader i resultat som också syns i betygen i vissa ämnen.

Normer och värden

Elevenkäten visar att en övervägande majoritet av eleverna på Prästängsskolan trivs på skolan och med sina kamrater. Det finns dock omkring 20 elever som uppger att de vantrivs. Denna bild bekräftas under intervjuer och observationer. Trots att trivseln alltså är god för majoriteten av eleverna, är de flesta överens om att det råder ett hårt klimat bland eleverna på skolan. Dagligen förekommer könsord, kommentarer om klädsel, med mera. Eleverna i grundsärskolan får höra olika tillmälen när de är i korridorerna, men har inte kunnat peka ut exakt vilken elev som yttrat sig om dem varför antimobbningsteamet inte kunnat göra något åt problemet ännu. Elever med utländsk bakgrund får ibland rasistiska kommentarer sig tilldelade. Bland eleverna finns idén att detta sägs på skoj och därför inte behöver tas på allvar. Bland, framför allt pojkar, finns en attityd att man skall tycka att ”skolan suger” och att man är en ”skolnörd” om man engagerar sig i skolarbetet. Denna destruktiva jargong förekommer dock i större utsträckning i skolans korridorer än under lektioner. Inspektörerna tog del av många lektioner där en god stämning rådde mellan elever och lärare. Inspektörerna bedömer att det trots god trivsel för en övervägande majoritet på skolan, inte kan sägas råda en bra arbetsmiljö i alla avseenden.

Av den dokumentation som inspektörerna tagit del av har det sedan flera år tillbaka förekommit klotter, nedskräpning och sabotage vid Prästängsskolan. Av skolans kvalitetsredovisning framgår dock att detta bristande ansvarstagande från en del av skolans elever ökar markant under vissa perioder. I elevenkäten är det ett relativt stort antal elever, företrädesvis pojkar, som också erkänner att de inte tar ansvar för sin skolmiljö. Intervjuade lärare menar att en övervägande majoritet av skolans elever har god måluppfyllelse avseende ansvar, men att det fåtal elever som inte har det får mycket uppmärksamhet och tar stort utrymme i korridorer och vid lektioner. Elevenkäten signalerar en hög stressnivå hos framför allt flickorna samt att elevernas inflytande upplevs som måttligt. Eleverna, inklusive eleverna i grundsärskolan, framhöll vid intervjuerna att det är stor skillnad mellan olika lärare, men att det överlag var så att lärarna gjort sin planering i förväg och att de enbart kunde ha inflytande över småsaker. Intervjuade lärare håller med eleverna om att eleverna sällan får påverka innehållet i undervisningen. Inspektörerna bedömer att eleverna inte har tillräckligt inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer i förhållande till sin ålder och mognad.

Sammanfattning

Prästängsskolan präglas av god måluppfyllelse mätt i nationella ämnesprov och betygsresultat. Skolan bör dock följa elevernas kunskapsutveckling i läroplanens övergripande kunskapsmål och analysera skillnaderna mellan flickors och pojkars resultat.

Trots god trivsel för en övervägande majoritet på skolan kan det dock inte sägas råda en god arbetsmiljö i alla avseenden. Det förekommer kränkningar på skolan, både av allvarlig och mindre allvarlig karaktär. Eleverna har inte tillräckligt inflytande över undervisningen och en del elever brister i sitt ansvarstagande för

skolmiljön, vilket får konsekvenser för skolan som helhet. Skolan bör arbeta för att förbättra elevernas arbetsmiljö.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Enligt personalen och rektorerna har arbetet i skolan präglats av den snabba sammanslagningen av skolorna. Skolan håller dock på att arbeta fram en grundläggande struktur för sitt arbete och personalen framhåller att det under den senaste tiden blivit många förbättringar. Inspektörerna har också noterat att skolan är medveten om sina brister och planerar att ta itu med dem. Många av de brister som kommer att beskrivas nedan har det gemensamt att det handlar om att skolan måste hitta ett gemensamt förhållningssätt och dokumentera hur de arbetar i de olika planer som författningarna kräver skall finnas.

Arbetsmiljö

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet där barn och elever skall delta i upprättandet. I planen skall planerade åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år i skolans kvalitetsredovisning. I det målinriktade arbetet ingår att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling.

Prästängsskolan fokuserar på arbetet med att förebygga och förhindra att kränkningar uppstår och av inspektionen har det kommit fram flera goda exempel på hur skolan arbetat med de fall av kränkningar som kommit till deras kännedom. Skolan har ett team som särskilt arbetar med att stoppa mobbning och elever väljs till kamratstödjare. Inför bildande av nya klasser i årskurs sju genomförs en gedigen utredning med utgångspunkt i att elever som blivit kränkta av andra elever inte skall behöva hamna i samma klass som dem. Särskilda resurspersoner har vidare som uppgift att arbeta med eleverna under deras raster. De lärare som har huvudansvaret för en klass har en stor uppsättning av värderingsövningar, och underlag för samtal samt inspirationstexter att tillgå för det förebyggande arbete som skall ske vid schemalagda tillfällen varje vecka, så kallad handledningstid.

Av intervjuer med personal och elever framkommer det dock att förhållningssättet skiljer mycket mellan olika personal. Till exempel framkommer det att

flera elever upplevt att lärare kränkt dem. I de fall det kommit till skolans kännedom har skolan vidtagit åtgärder givet gott resultat. Vid elevintervjuerna lyfte både flickor och pojkar fram att lärarna var hårdare mot pojkarna när det gällde ordningsreglerna. Vid intervjun med föräldrarna framkom också synpunkter på att ”snälla flickor” ibland får fungera som stötdämpare mellan ”bråkiga pojkar”.

Vid inspektionstillfället hade Prästängsskolan ett handlingsprogram mot kränkande behandling i enlighet med de gamla bestämmelserna i läroplanen (Lpo 94). Programmet kan inte anses motsvara en sådan likabehandlingsplan som den nya lagen kräver då den inte behandlar diskriminering och inte heller kränkningar mellan vuxen och elev. Strax efter inspektörernas besök påbörjades arbetet med att omarbeta den nuvarande mobbningsplanen till en likabehandlingsplan.

Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra sitt arbete med att förebygga och förhindra kränkningar så att det blir mer målinriktat.

Inflytande

Skollagen, läroplanen och grundskoleförordningen anger att eleverna i takt med stigande ålder och mognad successivt skall ha ett ökat inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Vidare skall undervisningen utveckla elevernas förmåga att ta personligt ansvar. Rektorn är ytterst ansvarig för att läraren utvecklar sina arbetsformer så att elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer gynnas.

Vid Prästängsskolan finns en utarbetad struktur med klassråd och elevråd. Elevrådet var vid besökstillfället mycket aktivt och kunde ge exempel på allt från att ha planerat temadagar till att ordna luciafirandet. Klassråden genomförs i klasserna, men engagemanget både från elever och lärare varierar. Inspektörerna vill göra skolan uppmärksam på att den närmare utformningen av hur eleverna ges tillfälle att tillsammans med läraren behandla frågor som är av gemensamt intresse för dem i varje klass eller undervisningsgrupp, skall anges i arbetsplanen.

Av intervjuer och dokumentation framgår det att skolan redan före inspektionen identifierat elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer som ett förbättringsområde. Intervjuade lärare ser det som att olika ämnen passar sämre eller bättre för elevinflytande, vilket också eleverna ger uttryck för. De kan ge fler exempel från samhällsorienterade ämnen, svenska och idrott än från till exempel naturorienterade ämnen och matematik. Eftersom det är upp till varje lärare att själv lösa hur de skall ge eleverna inflytande får eleverna inte ett ökat inflytande i takt med stigande ålder och mognad, utan olika mycket inflytande beroende på vilken lärare eller ämne de har.

Trots att det i kvalitetsredovisningen framgår att trivselreglerna skall ses över med stor delaktighet för personal, elever och föräldrar vid varje läsårsstart är samtliga intervjuade elever eniga om att de inte medverkat vid framtagandet. Däremot uppger föräldrarna att de fungerat som remissinstans för trivselreglerna i brukarrådet. Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att rektorn från och med den 1 juli 2006 ansvarar för att det finns ordningsregler för varje skola och att ordningsreglerna skall utarbetas och följas upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare.

Inspektörerna bedömer att det är angeläget att skolan fortsätter utvecklingsarbetet med att öka elevernas inflytande över skolans inre arbete samt över undervisningens innehåll och arbetsformer. Detta tar sig bland annat uttryck i att de deltar i upprättandet av olika regler och planer som författningarna kräver.

Samverkan med föräldrar fungerar enligt skolledning och föräldrar bra på Prästängsskolan. De så kallade Brukarråden har möten minst två gånger per termin. Där deltar representanter för föräldrar, lärare samt den ena rektorn. Skolan för en aktiv dialog med föräldrarna och mötesprotokollen kommer alla föräldrar till del.

Innehåll och arbetssätt i undervisningen, utvärdering av lärandet

Inspektörerna har under besöket i Prästängsskolan sett många exempel på god pedagogisk verksamhet. Dock framkommer det av intervjuer och observationer att lärarnas engagemang i undervisningen varierar. Eleverna tar upp att det finns några lärare som är oengagerade i sitt arbete med eleverna och undervisningen.

Läroplanen visar att skolan för att kunna utvecklas kvalitativt ständigt skall föra en aktiv diskussion kring kunskaper där skolan omprövar sina metoder. Av Prästängsskolans kvalitetsredovisning framgår att målet för skolans arbete är att lärandet skall resultera i en djupare kunskap, där eleverna förstår hur de lär sig, kan kritiskt granska, har tillit till sin förmåga och tar ansvar. I lärarnas arbete med att nå de nationella målen bedömer dock inspektörerna att betygskriterierna i kursplanerna får störst utrymme och att det endast i liten utsträckning tas hänsyn till mål att sträva mot i läroplan och kursplaner. Lärarna har i ämnesgrupperna konkretiserat kursplanernas mål och dessa ger vid handen att skolan ser på de olika ämnena som framför allt färdighetsämnen och inte som att det är olika kvaliteter i elevernas förmågor och förståelse som skall utvecklas och bedömas. Detta får som konsekvens att undervisningen tenderar att bli starkt fokuserad på läxor och prov och mer styrd av lärobokens innehåll än av kursplanernas mål. Elevernas bild är också att det varierar mellan olika lärare, men att det huvudsakligen är antalet poäng på proven och i vilken utsträckning de hunnit göra sina uppgifter i läromedlen som avgör hur deras prestationer blir bedömda. Inspektörerna bedömer att det finns stor anledning för hela skolan att aktivt föra diskussioner kring kunskapsbegrepp i enlighet med läroplanens och kursplanernas styrning.

Rektorn har enligt läroplanen ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. En likvärdig betygssättning är en viktig rättsäkerhetsfråga för eleverna och en förutsättning för ett rättvist urval till kommande studier. Vid Prästängsskolan uppvisar lärarna stor medvetenhet om betydelsen av en likvärdig betygssättning. I flera ämnen har lärarna gemensamma konferenser för att jämföra sina bedömningar och också för att fungera som medbedömare av varandras uppgifter. Lärare i matematik, svenska och engelska har dessutom träffats i hela kommunen bland annat för att jämföra resultatet av de nationella ämnesproven. Intervjuerna visade dock inte på vilka grunder jämförelserna gjordes. Inspektörerna bedömer att skolan har utvecklat metoder för att kunna säkerställa en likvärdig betygssättning, men att skolan bör säkerställa att betygssättningen sker utifrån kursplanernas mål.

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framtätyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid

utvecklingssamtalet skall läraren skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner. Vid inspektionstillfället hade inte Prästängsskolan upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever, utan hade som mål att det skulle ske vid höstens utvecklingssamtal. En gemensam mall är framtagen för arbetet. De exempel på individuella utvecklingsplaner som inspektörerna tagit del av från vårterminen hade mer karaktär av åtgärdsprogram och/eller underlag inför ett utvecklingssamtal. Av intervjuer med lärarna framkommer att skolan ännu inte hittat en gemensam form för hur underlagen inför utvecklingssamtalen skall utformas och samlas in. Inspektörerna bedömer att skolan måste upprätta framåtsyftande individuella utvecklingsplaner för samtliga elever som lever upp till författningarnas krav.

Vid övergången från elevernas respektive F–6 skolor lämnas information till Prästängsskolan om kunskapsutvecklingen, framför allt gällande matematik, engelska och svenska. Skolan får även ta del av elevernas eventuella stödbehov i övriga ämnen. Vid byte av lärare efter skolstarten på Prästängsskolan framkommer det av inspektionen att denna information inte alltid överförs till den nya läraren. I särskolan har detta blivit extra tydligt då elevernas individuella utvecklingsplaner som tidigare har upprättats, vid inspektionen inte fanns att tillgå för undervisande lärare. Detta har bland annat lett till att individualiseringen av undervisningen i särskolan är ytterst begränsad. Inspektörerna bedömer att skolan bör upprätta rutiner för hur lärarna vid ett byte skall överföra viktig information för att den nya läraren skall kunna följa elevernas kunskapsutveckling vidare.

Individanpassning och stöd

Om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, skall rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Eleven och elevens vårdnadshavare skall ges möjlighet att delta vid utarbetandet av programmet. Av programmet skall det framgå vilka behoven är, hur de skall tillgodoses samt hur åtgärder skall följas upp och utvärderas.

I Prästängsskolans rutiner ingår det att åtgärdsprogram skall upprättas för alla elever som kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Vid inspektionen framkommer det dock att eftersom arbetslagens metoder varierar, så varierar det också i vilken utsträckning åtgärdsprogram upprättas, vilken kvalitet de har och i vilken utsträckning eleven och elevens vårdnadshavare ges möjlighet att delta vid utarbetandet av programmet. Inspektörerna finner vidare att rektorens roll är otydlig eftersom stor del av det elevvårdande ansvaret är delegerat ut till arbetslagen och till specialpedagogerna.

En första kartläggning av stödbehov sker inom arbetslagen. När arbetslagen uttömt sina möjligheter vänder de sig till speciallärarna/specialpedagogerna. Varje arbetslag har varsin speciallärare knuten till sig och därutöver finns en specialpedagog som arbetar där behoven är som störst. En annan specialpedagog arbetar deltid på skolan och då främst med elever som har stora svårigheter med läs- och skrivinlärningen. Intervjuade lärare menar att det skiljer mellan arbetslagen hur stödet organiseras samt vilka kompetenser som finns att tillgå. Skolan har ett övergripande elevvårdsteam där en av rektorena, kuratorerna,

två av specialpedagogerna, studie- och yrkesvägledaren samt sjuksköterskan ingår. Där diskuteras nuläget i skolan och sådant som påverkar många elever. Elevvårdsteamet träffas en gång i månaden. Utifrån intervjuer med personal uppfattar inspektörerna att övergripande diskussioner om strategier, resursfördelning och metodutveckling förekommer i ringa omfattning. Lärarna framhåller att de senare årens besparingar lett till så stora klasser att de får prioritera elever i behov av särskilt stöd samt elever med koncentrationssvårigheter, på bekostnad av elever som skulle behöva större utmaningar.

Inspektörerna bedömer att skolan bör se över sina rutiner så att rektorernas roll förtydligas, så att det upprättas åtgärdsprogram av god kvalitet och att övergripande diskussioner om strategier, resursfördelning och metodutveckling kommer till stånd. Vidare måste skolan se till att samtliga elever och deras vårdnadshavare erbjuds möjlighet att delta vid upprättandet av åtgärdsprogram.

För elever med stora inlärningssvårigheter finns möjlighet till undervisning i en mindre undervisningsgrupp som kallas ”74:an”. Rektorerna betraktade vid besökstillfället inte gruppen som en särskild undervisningsgrupp, men vid besöket framkom uppgifter som tyder på att någon elev får större delen av sin undervisning där. Efter inspektionstillfället har beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattats för berörd elev.

Skolan har några elever som är placerade i kommunens så kallade Resursskola. För dessa elever är beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattade. Däremot framkommer det vid inspektionen att eleverna hade anpassad studiegång, utan att sådant beslut var fattat.

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Prästängsskolan leds av tre rektorer. En av rektorerna arbetar 25 procent som områdeschef och 75 procent som rektor på skolan. Hennes ansvarsområde är två arbetslag med elever och personal. En annan av rektorerna arbetar halvtid som rektor för förskolan och grundskolan i Hult och halvtid som rektor på skolan. Hans ansvarsområde är ett arbetslag med elever och personal samt särskolan. Den tredje rektorn arbetar halvtid som ansvarig för kommunens fastigheter och halvtid som rektor på skolan. Hans ansvarsområde är organisation, schemaläggning och internationella kontakter. Utöver de tre rektorerna finns en halvtid utvecklingspedagog som ansvarar för uppföljning, utvärdering och kvalitetsutveckling. Varje arbetslag har dessutom varsin studieledare med tio procents nedsättning i tjänst för sitt uppdrag att leda arbetslaget. Sedan sammanslagningen är detta den tredje ledningsorganisationen på skolan. Intervjuade lärare, elever och föräldrar ger alla uttryck för att det varit mycket rörigt. De anser dock att det är på väg att bli bättre eftersom rektorn, som de uppfattar som huvudansvarig, är välstrukturerad och en bra organisatör. Lärarna ger uttryck för stor skepsis till i vilken utsträckning rektorerna med sina splittrade uppdrag har möjlighet att vara förtrodda med den dagliga verksamheten. De menar att rektorerna är öppna och lätta att få kontakt med, men att det är upp till varje enskild lärare att initiera kontakten.

Av skolans kvalitetsredovisning framgår det att mycket av skolledningens och personalens tid och engagemang fokuserats på praktiska ting sedan sammanslagningen, på bekostnad av uppföljning och kvalitetssäkring. De konstaterar att de behöver bättre strukturer för uppföljningen. Vid intervjuer med lärarna framkommer det att många undersökningar görs, men att skolan inte alltid tar vara på resultatet av dem och att det råder stor avsaknad av analys och

reflektion kring skolans resultat som helhet. Intervjuade lärare uppfattar att de olika rektorerna inte ger uttryck för en enhetlig syn och att det inte finns någon tydlig vision för skolan som är gemensam för de tre rektorerna. Vid besökstillfället hade dock studieledarna tillsammans med rektorerna påbörjat ett arbete med att skapa en samsyn i skolan kring det pedagogiska arbetet. Skolan har också kontinuerligt schemalagt ”reflektionstid” för lärare i olika grupper. Inspektörerna bedömer att skolan utifrån rådande omständigheter beaktat det pedagogiska utvecklingsarbetet, men att rektorerna på ett tydligare gemensamt sätt bör ta ansvar för skolans utvecklingsarbete riktat mot kunskapsuppdraget.

I läroplanen anges att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen och skollagen anger att det är rektorns ansvar att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. För genomförandet av de fastställda målen för utbildningen i grundskolan och obligatoriska grundsärskolan skall det finnas en arbetsplan. Vid Prästängsskolan saknas en aktuell arbetsplan avseende båda verksamheterna även om andra handlingsplaner har upprättats för att styra utvecklingen och genomförandet av arbetet. Inspektörerna bedömer att skolan måste upprätta en arbetsplan som rektorerna beslutar om. Inspektörerna vill göra skolan uppmärksam på att planen skall utarbetas under medverkan av personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare.

Skolans kvalitetsredovisning sammanställs utifrån arbetslagens utvärderingar. Denna innehåller bland annat mål, resultat och åtgärder för förbättring. Kopplingen till läroplanens mål är tydlig. Redovisningen har en god struktur. Resultatredovisningen blir dock till stora delar verksamhetsbeskrivningar och tydliga bedömningar om måluppfyllelse saknas. De åtgärder för förbättring som presenteras är vidare för abstrakta, det framgår inte hur de skall genomföras eller vem som har ansvaret för dem. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra sin kvalitetsredovisning avseende analys och bedömning av måluppfyllelse samt ha tydligare åtgärder för utveckling.

Sammanfattning

Prästängsskolan bör förbättra elevernas arbetsmiljö så att det blir mer målinriktat, samt analysera orsaken till vissa elevers bristande ansvarstagande för skolmiljön.

Inspektörerna har under besöket i Prästängsskolan sett många exempel på god pedagogisk verksamhet. Det finns en god struktur för att en likvärdig bedömning och betygssättning skall uppnås. Det är dock angeläget för skolan att föra diskussioner kring kunskapsbegreppen för att säkerställa att betyg sätts i enlighet med kursplanernas mål. Rektorerna bör tydligare ta ett ansvar för att utbildningen utvecklas bland annat avseende information inför utvecklingssamtal, hur information överlämnas mellan lärare, hur stöd skall ges och hur åtgärdsprogrammen skall utformas. En arbetsplan måste upprättas.

Samtliga elever och föräldrar måste erbjudas möjlighet att delta vid upprättande av åtgärdsprogram och för samtliga elever måste en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas. För eleverna i Resursskolan måste beslut om anpassad studiegång fattas.

Skolan har väl utvecklade strukturer för elevernas inflytande över det inre arbetet, däremot är det angeläget att skolan använder dessa strukturer för att ge eleverna möjlighet att medverka i upprättandet av planer och ordningsregler.

Dessutom bör skolan fortsätta sitt utvecklingsarbete med att öka elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer.

Skolan bör förbättra sin kvalitetsredovisning avseende analys och bedömning av måluppfyllelse samt ha tydligare åtgärder för utveckling.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning och information om utbildningsmöjligheterna

Av grundskoleförordningen framgår det att rektorn skall fatta beslut om hur utrymmet för skolans val skall användas. Grevhagsskolan ingick i försöket med utbildning i grundskolan utan timplan, vilket inte Prästängsskolan gör. Arbetslaget från Grevhagsskolan har behållit visst innehåll som utvecklats under försökstiden. De kallar systemet för FF-tid och det innebär att de tagit tid från de ämnen som ingår i FF-tiden och lagt in som tid där eleverna själva styr vad de skall arbeta med. Dessa ämnen är svenska, matematik, engelska, samhällsorienterande och naturorienterande ämnen, teknik och bild. Övriga två arbetslag på skolan arbetar inte på samma sätt. Enligt skolans timplan, som gäller hela grundskolans tid, får eleverna inte sin garanterade undervisningstid i de samhälls- och naturorienterade ämnena, medan de får undervisningstid utöver den garanterade i engelska och elevens val. Av intervjuerna framkommer att rektorerna inte fattat beslut om hur utrymmet för skolans val skall användas. För eleverna i särskolan har ingen timplan upprättats efter flytten till Prästängsskolan. Inspektörerna bedömer att skolan bör se över timplanen så att de säkerställer att eleverna i grundskolan och grundsärskolan får sin garanterade undervisningstid och så att rektorerna fattar beslut om hur utrymmet för skolans val skall användas.

Elevens val skall erbjudas i syfte att bredda och fördjupa elevernas kunskaper i något av kursplanens ämnen. Eleverna erbjuds ett rikt urval av olika breddningar och fördjupningar i elevens val genom det som skolan kallar intresseval. För eleverna i grundsärskolan fanns dock inget val, utan alla arbetade med bild. Några av intressevalen har inriktat sig på att fördjupa läroplanens övergripande mål, som till exempel att ingå i elevrådets styrelse under intressevalets tid. Elever i behov av särskilt stöd uppmannas också att söka förstärkningskurser i olika ämnen som intresseval. Inspektörerna bedömer att skolan för majoriteten av eleverna erbjuder elevens val av god kvalitet, men att skolan måste se över vissa av valmöjligheterna så att utbudet motsvarar breddning och fördjupning i skolämnena samt kommer samtliga elever till del.

Av grundskoleförordningen framgår att undervisning i svenska som andraspråk skall anordnas om det behövs för elever med utländsk bakgrund och att undervisningen skall anordnas i stället för undervisning i svenska. Vid Prästängsskolan får elever som har behov av svenska som andraspråk undervisning av en lärare som är utbildad i ämnet. Undervisningen ges vid särskilda tillfällen, till exempel på språkvalstid, och i liten grupp. Undervisningen ersätter dock inte elevernas undervisning i svenska, ägnas heller inte åt undervisning i det

specifika ämnet svenska som andraspråk och eleverna får inte betyg i svenska som andraspråk. Den lilla gruppen framstår för inspektörerna som en särskild undervisningsgrupp där eleverna får stödundervisning i övriga ämnen utifrån att de har brister i svenska språket. Trots att dessa elever inte läser samtliga ämnen saknas beslut om anpassad studiegång. Inspektörerna bedömer att skolan måste anordna undervisning i svenska som andraspråk på det sätt författningarna beskriver.

Skolan har vid olika förändringar skickat ut sakliga informationsbrev till föräldrarna och har en webbplats som kontinuerligt uppdateras. Många av de huvudansvariga lärarna för en klass, så kallade handledare, har också som rutin att skicka ut veckobrev. Inför start vid Prästängsskolan sker föräldrainformation om elevernas valmöjligheter och inför övergång till gymnasieskolan har studie- och yrkesvägledaren flera informationstillfällen för elever och föräldrar. För eleverna och föräldrarna i grundsärskolan har dock informationen brustit. De har inte känt till att de har rätt till betyg om de önskar, att det kan finnas möjlighet att som särskoleelev vara integrerad i grundskolan, om de läser efter tränings skolans eller grundsärskolans kursplaner. Vid erbjudande om ett tionde år har skolan uppmuntrat dem att inte utnyttja det med hänvisning till att gymnasiet har mer resurser att tillgå. Inspektörerna bedömer att skolan ger bra information om valmöjligheter och utbud för eleverna i grundskolan. Skolan bör dock förbättra informationen till elever och föräldrar i grundsärskolan.

Personal och materiella resurser

En övervägande majoritet av skolans lärare har utbildning som motsvarar den undervisning de i huvudsak bedriver samt lång erfarenhet som lärare. Enligt skolverkets statistik är det cirka 8 lärare per hundra elever vilket är i paritet med rikets snitt. Klassernas storlek varierar mellan 23 och 29 elever. I grundsärskolan finns endast tillgång till specialpedagogisk kompetens tio procent av en heltidstjänst.

Enligt läroplanen skall rektorn sörja för att personalen får den kontinuerliga kompetensutveckling som krävs för att de professionella skall kunna utföra sina uppgifter. Prästängsskolan har en kompetensutvecklingsplan där prioriterade områden har tydlig koppling till de utvecklingsområden som kvalitetsredovisningen visat på. Enligt lärarna i Prästängsskolan har inte skolans långsiktiga kompetensutvecklingsplan kunnat följas då det skett kraftig nedskärning av resurserna. Inspektörerna bedömer att kompetensutvecklingen används som ett verktyg i skolans utvecklingsarbete och förutsätter, på grund av skolans stora behov, att den även i framtiden kommer att användas så.

En stor tillgång för skolan är närheten till grönområden och flera olika idrottsanläggningar. Skolan har ett skolbibliotek och en bibliotekarie sexton timmar i veckan. Biblioteket kan inte vara öppet när det är obemannat på grund av sabotage och intervjuade elever upplever att det för det mesta är stängt. Elever som sköter sig kan dock få sitta där och studera om de blivit insläppta av en lärare. Det finns tre datorsalar och datorer i en del klassrum. Bristen på klassrum är dock en stor begränsning i arbetet. Lokalerna är dessutom nedslitna. Korridorerna är trånga och de uppehållsmöjligheter som finns för eleverna att tillgå är ett nyrenoverat café med ett tiotal sittplatser, samt en rasthall. Intervjuade lärare och elever är eniga om att en del av de stökigheter som uppstår beror på att det är så trångt i skolan. Särskolan har tillgång till ändamålsenliga lokaler och utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att Prästängsskolan har tillgång till personella och materiella resurser för att kunna bedriva en tidsenlig utbildning. En begränsning i tillgången till lokaler medför dock svårigheter att bedriva det varierade pedagogiska arbete som läroplanen föreskriver. Vidare bidrar trånga och nedslitna korridorer inte positivt till klimatet mellan eleverna. Skolan bör se över timplanen så att de säkerställer att eleverna i grundskolan och grundsärskolan får sin garanterade undervisningstid och så att rektorerna fattar beslut om hur utrymmet för skolans val skall användas.

Skolan bör se över sitt sätt att organisera undervisningen så att den överensstämmer med författningarna och är enhetlig för skolan. Även om skolan för majoriteten av eleverna erbjuder elevens val av god kvalitet, måste skolan se över vissa av valmöjligheterna så att utbudet motsvarar breddning och fördjupning i skolämnen, samt kommer samtliga elever till del. Svenska som andraspråk måste också ges som ett eget ämne till elever som har behov av det.

Skolan ger bra information om valmöjligheter och utbud för eleverna i grundskolan. Skolan bör dock förbättra informationen till elever och föräldrar i grundsärskolan.

Datum	Ort
2007-04-26	Lund

Helena Olivestam Torold

Anita Lindholm

Per Joel Jarlunger